

Обраћање првог потпредседника Владе и министра спољних послова Ивице Дачића поводом обележавања 100 година савременог Дипломатског архива:

„Ваше екселенције,
Драге колеге,
Даме и господо,
Уважени гости

Изузетна ми је част и задовољство што имам прилику да вам се данас обратим поводом отварања изложбе којом обележавамо 100 година од оснивања савременог Дипломатског архива у Министарству спољних послова, који одговорно и професионално чува архивску грађу од изузетне вредности за спољну политику наше државе и њен међународни положај кроз историју. Документи који се чувају у Министарству спољних послова укључују и неке од дипломатских аката и међународних уговора чврсто уграђених у саме темеље међународног поретка 20. века. Изложбу којом је представљен Архив Министарства спољних послова кроз време, чине документа о његовој организацији и раду у периоду до и након 1945. године, о њиховом сређивању, обради, чувању и смештају, као и о истраживању архивске грађе. Имали смо част да у Дипломатском архиву истражују многе значајне личности, историчари, професори, академици, али и студенти који су баш ту започели свој научно-истраживачки рад. Историјат Дипломатског архива Министарства спољних послова прати богату државотворну традицију Србије. Као датум формирања модерног Дипломатског архива узима се 5. мај 1919. године, када је донета Уредба о организацији Министарства иностраних дела и дипломатских заступништава и конзулата Краљевине Срба, Хрвата и Словенаца, чиме је установљена Главна архива, која је у свом саставу имала Документацију и Библиотеку.

{youtube}P41hfjtFzVI{/youtube}

Један од првих задатака Главне архиве био је да прегледа до тада сакупљена документа о стварању Краљевства СХС. Постављањем првог руководиоца, др Војислава Јовановића, за Главног архивара 28. новембра 1924. године, ова служба добија нови

замах. О свестраној личности др Јовановића може се много тога рећи - био је професор упоредне књижевности, позоришни критичар, драмски писац сатиричних брошура, преводилац чувених књижевних дела, један од зачетника модерног српског реалистичног позоришта. За време балканских ратова радио је као шеф Пресбириа Министарства иностраних дела. На почетку Првог светског рата именован је за члана Ратног пресбириа Врховне команде, повлачио се са српском војском до Албаније, а од 1917-1920. године био је шеф Пропагандног бироа при Посланству у Вашингтону. Као Главни архивар, а касније и начелник Историјског одељења у Министарству иностраних дела Краљевне СХС, са сарадницима је предано радио на сређивању обимне архивске грађе. Захваљујући његовом труду и упорности реституцијом је из Беча враћена велика количина грађе која је за време Првог светског рата била опљачкана и однета. Посебно је значајан његов рад на изради закона о архивама и правилницима о коришћењу грађе и истраживачком раду у Историјском одељењу.

Нажалост, рад Историјског одељења на готово пуне четири године поново је прекинуо Други светски рат. Трагедија која је задесила архивску грађу Министарства током Првог светског рата, поновила се и за време окупације. Архиве српског и југословенског Министарства иностраних послова претрпеле су огромну штету – многе важне архивалије потпуно су уништене у ратним разарањима, док су друге, које је та судбина мимоишла, отете. Тако је један од првих приоритета послератне обнове рада Дипломатског архива био прикупљање и реституција украдених архивалија о чему сведоче и изложен документи. Иако је враћен мањи део архивалија, остали су важни документи о њиховом постојању, напорима да се врате, као и локацијама где би се могли пронаћи.

Дипломатски архив је делио судбину српског народа, али и југословенске државе у двадесетом веку. Поред успона, развика, јачања међународне сарадње на билатералном и мултилатералном плану, достизања значајне улоге на међународној сцени, архивска грађа у Дипломатском архиву сведочи и о великим страдањима српског народа у двадесетом веку и напорима да се он упркос свему поново издигне и афирмише. У архивама се чува прошлост, а управо однос према њој у великој мери одређује и нашу будућност. Српски народ има славну историју која му даје снагу да истраје у остварењу својих виталних интереса, без обзира на искушења и препреке и упркос њима.

Савремени Дипломатски архив је ризница историје, у коме се чува архивска грађа о најважнијим догађањима, изазовима и актерима после Другог светског рата, отворен је за службене потребе, научноистраживачки рад, културно-просветне, информативно-публицистичке и друге сврхе у складу са законом и интерним прописима Министарства спољних послова. Овом приликом посебно желим да се захвалим Архиву Југославије који је помогао у организовању ове изложбе, а у коме се чува архивска грађа Министарства иностраних дела Краљевине СХС и Југославије од 1918-1945. године, и са којим Дипломатски архив већ годинама сарађује у организацији изложби и других догађаја посвећених успостављању билатералних односа с другим државама.

У будућем периоду пред Дипломатским архивом и Министарством спољних послова стоје нови задаци и изазови попут модернизације рада и дигитализација грађе, како би се она сачувала, али у исто време учинила и доступном што већем броју корисника.

Велико ми је задовољство што данас могу да вам представим неке од резултата напора на конзервацији историјског наслеђа наше земље које се чува у Министарству спољних послова. У витринама можете видети четири уговора из Збирке међународних уговора, укључујући и најстарији међу њима, Уговор о савезу између Србије и Румуније из 1868. године, који су конзервирани и дигитализовани захваљујући сарадњи Министарства спољних послова са Народном библиотеком Србије и њеним стручњацима из лабораторије за рестаурацију и конзервацију. Наша сарадња са Народном библиотеком Србије се наставља, а у првој фази је предвиђена рестаурација и дигитализација око стотину билатералних и међународних уговора, од којих значајан број датира из друге половине 19. века.

Министарство спољних послова ће настојати да унапреди сарадњу са архивима у земљи, али и са надлежним институцијама других држава, како бисмо разменили не само искуства, већ и стекли што бољи увид у најновије технолошке иновације у процесу чувања и рестаурације архивске грађе. У сарадњи са партнерима настојаћемо да договоримо пројекте ради промовисања истине, мира и толеранције, који су основ сваког просперитета, а што је од посебног значаја за регион у којем се налазимо.

Уважени гости, хвала на пажњи!"

{youtube}bh672T5ab8E{/youtube}